

USNESENÍ

Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání konaném dne 9. 8. 2023 o dovolání obviněného V.Š., nar. XXXXX v XXXXX, bytem XXXXX, t. č. ve výkonu trestu ve Věznici Vinařice, proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 22. 3. 2023 č. j. 5 To 8/2023-555, v trestní věci vedené Krajským soudem v Brně pod sp. zn. 2 T 1/2022, t a k t o :

Podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. se dovolání obviněného V.Š. **odmítá**.

O důvodě ní :

1. Rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 14. 11. 2022 č. j. 2 T 1/2022-497 byl obviněný V.Š. (dále jen „obviněný“ nebo „dovolatel“) uznán vinným zvláště závažným zločinem znásilnění podle § 185 odst. 1, odst. 3 písm. a), c) tr. zákoníku, jehož se dopustil tím, že

v průběhu celého roku 2016 a počátkem roku 2017, do přelomu ledna a února 2017, jednak v XXXXX, okres XXXXX, v tehdejší bydlišti nezletilé A.K., nar. XXXXX, v rodinném domě na ulici XXXXX, jednak ve XXXXX, okres XXXXX, v místě bydliště obžalovaného v rodinném domě č. p. XXXXX, jako tehdejší partner J.K., nar. XXXXX, matky nezletilé A.K., nezletilou A.K. osahával pod oblečením na nahých prsou, hýždích a přirození, a to zejména:

- v blíže nezjištěných dnech v průběhu celého roku 2016 a počátkem roku 2017 v místě bydliště nezletilé poškozené, kam pravidelně docházel do domácnosti její matky, za nezletilou poškozenou v odpoledních a večerních hodinách opakovaně chodíval do dětského pokoje, aby se s ní „pomazlil“, přiléhal k ní do postele, přitiskával si ji k sobě, objímal ji a hladil ji po zádech a na hýždích, svou ruku jí vsunul pod kalhotky a hladil jí holé přirození, a to i přesto, že mu nezletilá poškozená říkala, aby toho nechal a chtěla se odsunout a jít pryč, v čemž jí zamezoval tím, že ji chytil pevně za ruku, přičemž v některých případech nezletilá poškozená mlčela a nebránila se v obavách, že pokud takové jednání nebude trpět, tak jí vyhodí hračky a jiné věci, případně, že se na ni bude matka zlobit,

- ve stejném období roku 2016 v místě bydliště nezletilé poškozené v nepřítomnosti její matky při společném sledování televize v obývacím pokoji nezletilou poškozenou sedící v jeho blízkosti objímal a rukou jí sahal pod oblečení v oblasti jejího podbřišku a přirození, a tohoto jednání se dopouštěl navzdory tomu, že mu nezletilá poškozená říkala, že se jí to nelíbí, a když chtěla odejít, obžalovaný ji držel za ruku a nechtěl ji pustit,

- od 8. 8. 2016 do 15. 8. 2016 v bydlišti obžalovaného, jako součást tohoto jednání, v době, kdy byla svěřena jeho dohledu z důvodu hospitalizace matky s její mladší sestrou, nezletilou

poškozenou při společném nocování na manželské posteli denně osahával pod oblečením na nahých prsou, hýždích a přirození, na což nezletilá poškozená reagovala pláčem.

Shora popsáním jednáním obžalovaný u nezletilé poškozené způsobil rozvinutí posttraumatické stresové poruchy, projevující se zejména pocity strachu, nespavostí, poruchou koncentrace a opakovanými epizodami sebevražedného jednání, přičemž tato psychická porucha ji citelně omezuje v obvyklém způsobu života od roku 2017 do současnosti.

2. Za to byl podle § 185 odst. 3 tr. zákoníku odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 6 (šesti) let, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku zařazen do věznice s ostrahou. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. mu byla uložena povinnost nahradit poškozené A.K., nar. XXXXX v XXXXX, trvale bytem XXXXX, nemajetkovou újmu zaplacením částky 150.000 Kč.

3. Obviněný podal proti shora uvedenému rozsudku krajského soudu odvolání, a to do všech jeho výroků. O tomto opravném prostředku rozhodl Vrchní soud v Olomouci rozsudkem ze dne 22. 3. 2023 č. j. 5 To 8/2023-555 tak, že podle § 258 odst. 1 písm. b) tr. ř. napadený rozsudek v celém rozsahu zrušil a za splnění podmínek § 259 odst. 3 tr. ř. nově rozhodl tak, že obviněného shledal vinným zvláště závažným zločinem znásilnění podle § 185 odst. 1, odst. 3 písm. a), c) tr. zákoníku, jehož se dopustil skutkem uvedeným v rozsudku soudu nalézacího stupně doplněným hned v prvním odstavci o pasáž „zneužívaje situace vyplývající z nízkého věku poškozené a její nedostatečné vyspělosti, se záměrem dosáhnout vlastního sexuálního uspokojení“ a upřesnění doby omezení v obvyklém způsobu života na „od roku 2017 nejméně do 14. 11. 2022“.

4. Za to obviněného podle § 185 odst. 3 odsoudil k trestu odnětí svobody v trvání 6 (šesti) let, pro jehož výkon jej zařadil do věznice s ostrahou podle § 56 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. uložil obviněnému povinnost nahradit poškozené A.K., nar. XXXXX v XXXXX, bytem XXXXX Vysoká nemajetkovou újmu zaplacením částky 150.000 Kč.

5. Uvedený rozsudek Vrchního soudu v Olomouci napadl obviněný prostřednictvím svého obhájce dovoláním, neboť má za to, že rozhodná skutková zjištění, která jsou určující pro naplnění znaků trestného činu, jsou ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazů nebo jsou založena na procesně nepoužitelných důkazech nebo ve vztahu k nim nebyly nedůvodně provedeny navrhované podstatné důkazy je tedy naplněn dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Současně pak napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení, jak předpokládá dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř.

6. Obviněný v rámci svého mimořádného opravného prostředku zkonstatoval splnění podmínek přípustnosti podaného dovolání a následně formuloval své námitky podle uplatněných dovolacích důvodů. Nejprve se zabýval dovolacím důvodem nesprávného právního posouzení podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., ke kterému uvedl, že skutek neměl být posouzen jako zvláště závažný zločin znásilnění podle § 185 odst. 1, odst. 3 písm. a), c) tr. zákoníku, neboť neobsahuje zákonné znaky předpokládané trestním zákoníkem. Připomněl, že až odvolací soud doplnil výrok o formulaci stran záměru obviněného dosáhnout sexuálního uspokojení, přičemž ovšem žádná část provedeného dokazování tento závěr ani nenaznačuje. Z toho dovodil, že nebylo-li možné shledat na jeho straně úmysl dosáhnout

sexuálního uspokojení, nemohl tak spáchat zločin znásilnění podle § 185 tr. zákoníku, když v takovém případě by mohlo být leda konstatováno naplnění znaků skutkové podstaty pohlavního zneužití podle § 187 tr. zákoníku. Krajský soud v Brně tento záměr uspokojení sexuálního pudu neuvedl, ačkoliv byl obsažen ve skutku popsaného obžalobou, tudíž tuto pasáž musel vypustit záměrně. Takto popsaný skutek nesprávně kvalifikoval jako znásilnění a odvolací soud toto nenapravit. Naopak doplněním skutkové věty bez opory v dokazování zhoršil postavení obviněného, neboť umožnil kvalifikovat skutek těžším trestným činem, tedy porušil zásadu zákazu reformatio in peius. Následně připomněl usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 11. 2011, sp. zn. 8 Tdo 1053/2011, podle kterého je skutková podstata pohlavního zneužití (nyní § 187 tr. zákoníku) subsidiární ve vztahu k trestnému činu znásilnění (§ 185 tr. zákoníku). Z toho dovedl právě porušení zákazu zhoršení postavení obviněného v rámci jím podaného opravného prostředku. Opakovaně pak připomněl, že skutek popsaný ve výroku nalézacího soudu, jak vyplynul z dokazování měl být kvalifikován jako trestný čin pohlavního zneužití podle § 187 tr. zákoníku a rozsudek Vrchního soudu v Olomouci je tím zatížen vadou nesprávného právního posouzení. Ve vztahu k tomuto dovolacímu důvodu /§ 265b odst. 1 písm. h) tr. ř./ pak vytkl i nesprávné posouzení vzniku těžké újmy ve smyslu § 122 odst. 2 písm. i) tr. zákoníku na straně poškozené. Poukázal na skutečnost, že znalkyně byly při zadání znaleckého úkolu seznámeny s předpokladem, že byla obětí trestného činu znásilnění, jakožto nejzávažnějšího deliktu proti důstojnosti v sexuální oblasti. Právě s touto premisou konstatovaly posttraumatickou stresovou poruchu, kterou přičítaly skutku předběžně posuzovanému jako znásilnění. Současně vůbec nezkoumaly amnestické údaje poškozené vyplývající z komplikovaného a vysoce problémového rodinného prostředí z dob předtím, než do něj vstoupil obviněný. Dále uvedl, že u oběti znásilnění za účelem vlastního sexuálního ukojení se i u odborníků posttraumatická stresová porucha presumuje. Pokud by soudy skutek posoudily správně jako pohlavní zneužití podle § 187 tr. zákoníku, musely by patrně dojít k tomu, že je třeba doplnit znalecké posudky ve vztahu k této odlišné právní kvalifikaci i ve vztahu k anamnestickým údajům poškozené. V této souvislosti pak dovedl, že není vyloučeno, že by znalkyně dospěly k závěru, že posuzovaný skutek nebyl výlučnou a jedinou příčinou posttraumatické stresové poruchy a tento následek by tak nemohl být ani obviněnému přičítán v rámci kvalifikované skutkové podstaty. Tím pádem lze stěží předpokládat i uložení stejného trestu. K tomuto dovolacímu důvodu tedy uzavřel, že shora reklamovaným postupem Vrchní soud v Olomouci porušil zákaz reformatio in peius a tím i jeho ústavně garantovaná práva. K druhému z uplatněných důvodů dovolání /§ 265b odst. 1 písm. g) tr.ř./ pak vznesl výhrady především stran zamítnutí výslechu svědků E.K., D.Ž. a K.Ž., které nebyly provedeny s odkazem na splnění podmínek § 102 odst. 2 tr. ř. a byly tedy přečteny protokoly o jejich výpovědi z přípravného řízení. To vše za situace, kdy obhajoba upozorňovala na rozpor v jejich výpovědích již v řízení před zjišťovacím soudem. Dovolatel připomněl podmínky pro zvolený postup podle § 102 odst. 2 tr. ř., přičemž zpochybnil naplnění již první podmínky, tedy že by opakovaný výslech svědkyň mohl nepříznivě ovlivnit jejich duševní a mravní vývoj. U sestry poškozené je možné o tom polemizovat, avšak u zbylých dvou svědkyň není tento aspekt dán, neboť se jedná o osoby bez bližších osobnostních a citových vztahů k poškozené, které navíc v době konání hlavního líčení byly ve věku velice blízkém plnoletosti. Pokud by tedy výslech byl proveden šetrně, nemohl by jakýmkoliv způsobem ohrozit jejich mravní vývoj. Obviněný nepřipustil ani splnění druhé podmínky, neboť jej považuje za nutný k odstranění rozporů, nedostatků, inkonzistencí a nesrovnalostí ve výpovědích svědkyň, které nebylo možné odstranit ani přítomností obhájce při jejich výslechu, jelikož vyšly najevo až v rámci jejich celkového porovnání. Dovolatel konstatoval, že se nejedná o nepatrné skutečnosti, ale vážné rozpory

naznačující, že se skutku nedopustil. Zjišťovací soud tak postupoval nezákonně, když návrh na dodatečné výsledky zamítl. Toto nenapravil ani soud odvolací, ačkoliv obviněný uvedené rozpory ve svém odvolání zmapoval a konstatoval. Vzhledem k tomu, že vina obviněného byla dovozena primárně z těchto výpovědí, byl naplněn dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. a bylo zasaženo do jeho práva na spravedlivý proces ve smyslu čl. 38 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Pro doplnění pak v závěru svého mimořádného opravného prostředku uvedl, že se cítí být nevinen a soudy nesprávně hodnotily důkazy v jednotlivostech i v jejich souhrnu. Při vědomí limitů trestního řádu neumožňující namítat nesprávnost hodnocení a navazujících skutkových zjištění podal současně i podnět Ministru spravedlnosti k podání stížnosti pro porušení zákona v jeho prospěch. Dále pak navrhl, aby soud prvního stupně rozhodl postupem podle § 265h tr. ř. ohledně přerušení výkonu trestu po dobu rozhodování o jeho dovolání, případně aby tak učinil Nejvyšší soud podle § 265l odst. 4 tr. ř. Závěrem pak navrhnul, aby Nejvyšší soud rozhodl podle § 265k odst. 1 tr. ř. tak, že zruší rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 22. 3. 2023, č. j. 5 To 8/2023-555 a věc mu vrátil k dalšímu řízení a rozhodnutí.

7. Následně obviněný své dovolání doplnil, a to konkretizací rozporů, které spatřoval ve výpovědi svědkyní D. a K. Ž. a E.K.. Sestry Ž. uváděly, že se jim A. i E. svěřovaly o osahávání ze strany obviněného. E.K. naproti tomu vypověděla, že na ni nic nezkusil a A., že si nikdy nevšimla obdobných doteků u E.. Současně A. při svém výslechu 29. 9. 2021 uvedla, že se sestrami Ž. o této záležitosti nemluvila. Zatímco E.K. popsala své vnímání rozdílu mezi osaháváním a hlazením, K.Ž. vyjádřila pochybnost o tom, že by byla schopna tyto pojmy rozlišovat a dodala, že obě sestry K. byly na obviněného často našťvané pro jeho nároky na úklid pokojíčku. Další rozpor spatřil obviněný v četnosti incidentů, kterým měla být přítomna E.K., kdy ve své výpovědi ze dne 28. 4. 2021 uvedla, že k osahávání mělo docházet pokaždé, když byl dovolatel u nich doma, zatímco dne 9. 12. 2021 osvětlila, že byla přítomna 4 takovým situacím. Poslední diskrepancí, kterou obviněný uvedl je pak výpověď K.Ž., která uvedla, že jí měla A.K. předestřít nápad udat dovolatele podle jejich slov za mlácení. V ostatním obviněný na své argumentaci setrval, včetně závěrečného návrhu.

8. K podanému dovolání zaslal své vyjádření státní zástupce činný u Nejvyššího státního zastupitelství - § 265h odst. 2 tr. ř. (dále jen „státní zástupce“). Po stručné rekapitulaci průběhu řízení a dovolací argumentace obviněného poskytl obšírný výklad dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. a jeho judikatorních východisek, přičemž dospěl k názoru, že dovolatelem vytýkané rozpory ve výpovědích svědkyň pod tento důvod dovolání podřadit nelze. Naopak pod něj lze subsumovat námitku opomenutých důkazů, k níž také poskytl široký obecný výklad a uzavřel, že není opodstatněná, neboť se soudy náležitě zabývaly návrhy na doplnění dokazování a v případě, že dospěly k jejich nadbytečnosti, pak své zamítavé stanovisko náležitě odůvodnily. Jedinou výhradu vznesl k postupu soudů podle § 102 odst. 2 tr. ř. ve vztahu k svědkyním D. a K.Ž., neboť je stejného názoru jako obviněný, tedy, že s ohledem na věk obou dívek v době konání hlavního líčení, jakož i faktu, že měly vypovídat o údajích získaných zprostředkovaně od jiné osoby, nebyly splněny podmínky pro přečtení výsledku z přípravného řízení podle shora uvedeného zákonného ustanovení a k takto provedeným důkazům nemělo být přihlíženo. Na druhou stranu však upozornil i na to, že z materiálního hlediska by byl jejich výslech u hlavního líčení zcela nadbytečný, neboť mohly uvést informace získané z doslechu, které již potvrdily babička i matka poškozené a třídní učitelka. Takto provedené důkazy

by tedy měly podpůrný charakter, přičemž klíčovou roli hrála výpověď poškozené. Státní zástupce je tedy přesvědčen, že neprovedením osobních výslechů svědkyň K. a D.Ž. nebylo nikterak zkráceno právo obviněného na spravedlivý proces. Dále se pak státní zástupce věnoval podrobně skutečnostem, které vyplynuly ze znaleckých posudků zkoumajících poškozenou A.K., přičemž dospěl k závěru o její věrohodnosti. O správnosti a úplnosti skutkových zjištění nemá proto státní zástupce žádných pochyb. K námitkám uplatněným pod dovolacím důvodem nesprávného právního hodnocení podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. předeslal, že je s velkou dávkou tolerance pod tento dovolací důvod lze podřadit, avšak nelze je shledat opodstatněnými. K námitce zákazu reformatio in peius vyjádřil přesvědčení, že odvolací soud postupoval v souladu s touto zásadou, neboť postavení obviněného nezhoršil, nýbrž toliko precizoval motiv jinak vyjádřený v odůvodnění rozsudku nalézacího soudu. Za zjevně neopodstatněnou označil také námitku proti právní kvalifikaci skutku jako zločinu znásilnění, namísto pohlavního zneužívání. Státní zástupce poukázal na to, že u obou skutkových podstat se jedná o formu pohlavního styku a pachatel tedy ukájí svůj sexuální pud. Dělicím momentem je užití násilí k překonání odporu oběti nebo využití její bezbrannosti v případě znásilnění. V dané věci je pak zjevné, že obviněný překonal odpor poškozené. Na okraj pak státní zástupce dodal, že výhrady proti závěru o vzniku posttraumatické stresové poruchy jako těžké újmy ve smyslu § 122 odst. 2 písm. i) tr. zákoníku jsou vystavěny výlučně na nesouhlasu se způsobem hodnocení důkazu a nelze je podřadit pod žádný dovolací důvod. Státní zástupce tedy uzavřel, že skutková zjištění jsou správná a byla jim přiřazena i odpovídající právní kvalifikace. Námitky obviněného pak shledal zčásti nepodřaditelné pod uplatněné dovolací důvody a zčásti pak jako neopodstatněné. Proto navrhl, aby Nejvyšší soud dovolání obviněného odmítl podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. Návrh na přerušení výkonu rozhodnutí z tohoto důvodu označil za bezpředmětný. Současně vyjádřil souhlas s tím, aby bylo o dovolání rozhodováno v neveřejném zasedání podle § 265r odst. 1 tr. ř.

9. Obviněný V.Š. je podle § 265d odst. 1 písm. c) tr. ř. osobou oprávněnou k podání dovolání pro nesprávnost výroků rozhodnutí soudu, které se ho bezprostředně dotýkají. Dovolání bylo podáno v zákonné dvouměsíční lhůtě (§ 265e odst. 1 tr. ř.), prostřednictvím obhájce (§ 265d odst. 2 věta první tr. ř.) a současně splňovalo formální a obsahové náležitosti předpokládané v ustanovení § 265f odst. 1 tr. ř. Jeho přípustnost je dána podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. ř., neboť směřuje proti rozsudku, jímž byl obviněný uznán vinným a uložen mu trest.

10. Protože dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v ustanovení § 265b tr. ř., bylo dále zapotřebí posoudit, zda konkrétní námitky, o které je obviněný opřel, lze podřadit pod dovolací důvody, na které odkázal. Toto zjištění mělo zásadní význam z hlediska splnění podmínek pro provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem (srov. § 265i odst. 1, 3 tr. ř.).

11. Dovolací důvod podle **§ 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.**, ve znění účinném od 1. 1. 2022, explicitně postihuje situace, kdy rozhodná skutková zjištění soudů, která jsou určující pro naplnění znaků trestného činu, jsou ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazů, nebo jsou založena na procesně nepoužitelných důkazech nebo ve vztahu k nim nebyly nedůvodně provedeny navrhované podstatné důkazy. Daný dovolací důvod tedy cílí na závažné procesní vady, jež v konečném důsledku zakládají neústavnost pravomocného rozhodnutí. Z dikce tohoto zákonného ustanovení vyplývá, že mezi taková flagrantní pochybení spadají zejména případy opomenutých důkazů, důkazů získaných a posléze

i použitých v rozporu s procesními předpisy a konečně případy svévolného hodnocení důkazů, provedeného bez jakéhokoliv akceptovatelného racionálního logického základu, jež má za následek existenci tzv. extrémního rozporu mezi jejich obsahem na straně jedné a skutkovým stavem věci v soudy dovozované podobě na straně druhé. Předpokladem relevantního uplatnění daného dovolacího důvodu je však zároveň zjištění, že tvrzené vady řízení skutečně měly nebo alespoň mohly mít podstatný význam pro skutkové závěry soudů a tím i pro konečné hmotněprávní posouzení stíhaného jednání. To současně znamená, že dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., ve znění účinném od 1. 1. 2022, nebyl do trestního řádu zaveden proto, aby se jím dovolatel zaštiťoval v naději, že neustálým opakováním verze svojí obhajoby dosáhne u Nejvyššího soudu přehodnocení provedených důkazů a změny učiněných skutkových zjištění, když v předchozím řízení k hodnocení těchto důkazů ze strany soudů nižších stupňů došlo za dodržení zásad vyplývajících z ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř. a jimi zjištěný skutkový stav respektoval požadavky zakotvené v ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř. V uvedené souvislosti je proto třeba zdůraznit, že Nejvyšší soud jako soud dovolací se rozhodně od 1. 1. 2022 nestal odvolacím soudem č. 2.

12. Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., ve znění účinném od 1. 1. 2022, je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Uvedenou formulací zákon vyjadřuje, že předmětný dovolací důvod je určen k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva. S poukazem na něj se naopak nelze domáhat přezkumu skutkových zjištění, na nichž je napadené rozhodnutí založeno. Zjištěný skutkový stav věci, kterým je dovolací soud vázán, je zde při rozhodování o dovolání hodnocen pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. To znamená, že dovolací soud musí vycházet ze skutkového stavu tak, jak byl zjištěn v průběhu trestního řízení a jak je vyjádřen především ve výroku odsuzujícího rozsudku a rozveden v jeho odůvodnění, a je povinen zjistit, zda je právní posouzení skutku v souladu s vyjádřením způsobu jednání v příslušné skutkové podstatě trestného činu s ohledem na zjištěný skutkový stav.

13. K první výhradě uplatněné obviněným, tedy že jeho jednání mělo být posouzeno nikoliv jako trestný čin znásilnění podle § 185 odst. 1, odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, ale jako trestný čin pohlavního zneužití podle § 187 tr. zákoníku, je nutno uvést, že tato námitka je zcela lichá. Ponejprv je nutno předeslat, že výtky, kterými zpochybňuje prokázání svého záměru by bylo nutno podřadit pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., jelikož napadají skutková zjištění. Avšak ani v tomto ohledu by je nebylo možné akceptovat, neboť z provedeného dokazování zcela zřejmě vyplynulo, že se daného jednání dopouštěl v úmyslu uspokojit svůj sexuální pud, ale že tak především činil přes *odpor poškozené*. Nejednalo se tedy o letmý, nevědomý nebo nechtěný pohyb nebo dotyk, ale opakující se úmyslné násilné jednání. K samotné námitce nesprávného právního hodnocení je pak nutno uvést, že obviněný opřel tuto svou tezi o názor, že rozdílem mezi skutkovou podstatou trestných činů znásilnění podle § 185 tr. zákoníku a pohlavního zneužití podle § 187 tr. zákoníku je výhradně znak dosažení vlastního sexuálního uspokojení (který odvolací soud doplnil do skutkové věty rozsudku). Takovéto právní hodnocení je ovšem mylné. Již z prostého jazykového výkladu je patrné, že rozdíl mezi těmito skutkovými podstatami trestných činů je znak násilí, neboť právě překonání odporu (respektive zneužití bezbrannosti) je diferenciačním kritériem pro právní hodnocení závažného jednání. Ze skutkových zjištění přitom zcela zřejmě vyplynulo a nalézací soud toto pojal i do právní věty a následně

do odůvodnění, že obviněný překonal odpor poškozené, která jej vyzvala, aby toho nechal, snažila se odsunout a jít pryč, plakala. Zároveň využil i její bezbrannosti vyplývající z jejího věku. Tímto tedy zcela jednoznačně naplnil veškeré znaky skutkové podstaty trestného činu znásilnění podle § 185 odst. 1, odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, a nelze proto uvažovat o žádné jiné právní kvalifikaci. Dovolatel sice v této souvislosti poukázal na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 11. 2011 sp. zn. 8 Tdo 1053/2011 ve snaze podpořit svoji argumentaci, ale vedle toho, že argumentace dovolatele byla poněkud mylná až účelově zavádějící, jak je blíže vysvětleno shora, jím citovaný judikát byl již překonán, a to usnesením velkého senátu Nejvyššího soudu ze dne 12. 12. 2019 sp. zn. 15 Tdo 1154/2019 (publ. pod č. 17/2020 Sb. rozh. tr.), a tudíž dovolací senát na něj v plném rozsahu poukazuje a nepovažuje za potřebné vést v tomto směru jakoukoliv další polemiku. Obviněný svoji argumentaci postavil též na doplnění skutkové věty odvolacím soudem, který ovšem nutnost tohoto zásahu náležitě odůvodnil v bodech 35 a 36 s tím, že předtím dospěl k závěru o správnosti a úplnosti skutkových zjištění i právního posouzení a Nejvyšší soud nemá tomuto postupu ani jeho objasnění cokoli vytknout. Je snad možné a vhodné doplnit, že ačkoliv není motiv řazen mezi obligatorní znaky trestného činu, má výraznou vypovídací hodnotu ohledně cíle, který pachatel závadového jednání sleduje. V daném případě je to právě ukájení vlastního sexuálního pudu, které bylo zjevně pohnutkou pro počínání obviněného a jenž současně náležitě dokresluje jinak neoddiskutovatelný znak vykonání pohlavního styku. Již ze způsobu, jakým si obviněný počínal je tento motiv zcela zřejmý, avšak pro úplnost bylo nutné doplnit jej i do skutkové věty výslovným vyjádřením, což odvolací soud zcela správně učinil a odůvodnil ve svém rozsudku. K související námitce, že tím Vrchní soud v Olomouci porušil zásadu *prohibitio reformatio in peius* je nutno uvést, že tomu tak není, neboť se nejednalo o žádné nové zjištění, které by obviněnému bylo způsobitelné jakkoli v konečném výsledku v rozhodnutí přitížit, avšak toliko o verbalizaci okolnosti vyplývající z dokazování a skutkových zjištění a její začlenění do skutkové věty.

14. Druhou z námitek dovolatele vůči právnímu posouzení směřující vůči znaku způsobení těžké újmy jako znaku kvalifikované skutkové podstaty podle § 185 odst. 1, odst. 3 písm. c) tr. zákoníku, nelze jinak než označit za zcela absurdní. Těžká újma poškozené (posttraumatická stresová porucha) vznikla v přímém důsledku jednání dovolatele ve smyslu jeho činu, nikoliv právní kvalifikace. Lapidárně řečeno, není možné tvrdit, že poškozená trpí méně tím, co se jí stalo, pokud to lze nazvat jinak. Pro tento závěr není třeba žádných odborných závěrů, neboť se jedná o zcela logickou premisu zjevnou i naprostému laikovi – oběť utrpí újmu jednáním pachatele, nikoliv jeho právní kvalifikací. Současně ze znaleckých posudků vyplynulo, že se jedná o důsledek jednání obviněného, respektive opakovanému vystavování traumatu, které jí tímto bylo působeno a nynější poukaz obviněného nelze vnímat jinak než jako prostý nesouhlas s právní kvalifikací jeho jednání, bez náležitého odůvodnění kvalitativně způsobitelného jej zpochybnit.

15. Námitky obviněného podřazené pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. se pak zaměřují výlučně na výsledky svědkyní K. a D.Ž. a E.K., v jejichž výpovědích spatřuje zjevné rozpory a zároveň vytýká soudům, že vycházely z procesně nepoužitelných důkazů, (protokolu o výslechu svědka z přípravného řízení) a vadu opomenutých důkazů (zamítnutí návrhu na výslech svědkyní v hlavním líčení). Nejprve k namítaným rozporům – Nejvyšší soud neshledal ve výpovědi svědkyní a poškozené rozpory, které by jakkoli zpochybňovaly skutková zjištění vzešlá z provedeného dokazování (tedy po hodnocení všech důkazů jednotlivě a v souvislosti s ostatními). Pokud se ve výpovědích svědkyň vyskytují nuance či nesrovnalosti, jedná se o konkrétnosti

a marginálie, které lze přičítat jak časovému odstupu, tak také věku těchto dívek v době, kdy skutečnosti vnímaly. Takové odchylky nejsou způsobitelné jakkoliv zpochybnit či vyvrátit to, co je obviněnému kladeno za vinu. Nejvyšší soud tedy dospěl k totožnému závěru jako soud odvolací a plně proto odkazuje na jeho odůvodnění (bod 26 odůvodnění rozsudku Vrchního soudu v Olomouci). Stejně tak se plně identifikuje i s postupem podle § 102 odst. 2 tr. ř., neboť s ohledem na uplynulou dobu nelze očekávat odstranění drobných rozporů v těchto výpovědích, a naopak by jejich oživení mohlo ohrozit vývoj těchto osob. Argumentace věkem svědkyní a tím, že nemají k poškozené blízký vztah je nepatřičná. Svědkyně byly v době projednávání dosud neplnoleté, přičemž ani plnoletost neznamená kompletní dotvořený vývoj osobnosti člověka a její zocelení natolik, aby bylo možné požadovat výpověď o událostech, které spolu s poškozenou prožívaly v dětském věku. S poškozenou zřejmě blízký vztah měly, což vyplývá již z toho, že se jim sama svěřila, v případě sestry poškozené je to pak zcela nezpochybnitelné. Především je však nutno akcentovat tu skutečnost, že výslech měl sledovat odstranění drobných rozporů ve výpovědích, které ale ve spojitosti s ostatními důkazy (výslech matky a babičky poškozené, třídní učitelky) podporují verzi poškozené a skutkový děj popsany ve výroku rozsudku. Jedná se tedy o svědectví zprostředkované, které má spíše podpůrný charakter a není způsobitelné ani potencionálně vyvrátit ucelená skutková zjištění, ke kterým soud při hodnocení provedených důkazů v plné šíři dospěl. Nelze tedy dospět ani k závěru, že by opětovný výslech svědkyň byl nutným úkonem. Obviněný si je vědom toho, že při výslechu svědkyň byl přítomný jeho obhájce, avšak poukazuje na nemožnost porovnání jejich výpovědí, dokud nebyly všechny dokončeny. S tímto se ovšem Nejvyšší soud nemůže ztotožnit, neboť takovýto požadavek by ad absurdum učinil přítomnost obhajoby při úkonu samém zcela obsolentní. Obhájci nic nebránilo poukázat na rozpor s předcházející výpovědí, které byl taktéž přítomen. Pokud tak neučinil, nadto za situace, kdy věděl, že jsou vyslýchány osoby nezletilé, jejichž opakovaný výslech obecně není žádoucí s ohledem na respekt k jejich duševní integritě a mravnímu vývoji, svědčí to naopak pro závěr, že rozpory v těchto výpovědích nejsou nikterak markantní, tedy zjevné, jak se nyní snaží dovolatel v úmyslu dosažení přezkumu dovolacím senátem vylicít. Nejvyšší soud se proto neztotožnil s názorem obviněného ale i státního zástupce stran tvrzené nepřípustnosti těchto důkazů a neshledal ani porušení práva obviněného na spravedlivý proces zaručeného čl. 36 Listiny základních práv a svobod. Soudy naopak postupovaly v rámci svých procesních oprávnění, pokud tento důkazní návrh obviněného zamítly. Proto ani námitce, že vycházely z nepoužitelných důkazů a současně opomenuly podstatné důkazy, tak nelze přiznat opodstatnění.

16. Co se pak týče polemiky obviněného s jeho možnostmi stran uplatnění výhrady nesprávného hodnocení důkazů v dovolacím řízení a s tím souvisejícího podnětu k podání stížnosti pro porušení zákona, nepovažoval Nejvyšší soud za vhodné a zároveň i možné se k tomu jakkoliv vyjadřovat. Konstatuje pouze, že do dnešního dne nebyla v této věci obviněného stížnost pro porušení zákona k Nejvyššímu soudu podána a tudíž rozhodl toliko o dovolání obviněného.

17. Předseda senátu soudu prvního stupně svého práva podle § 265h odst. 3 tr. ř. podat k Nejvyššímu soudu návrh na přerušení nebo odložení výkonu rozhodnutí – uloženého trestu, obviněnému, nevyužil a předseda dovolacího senátu okolnosti podporující postup podle § 265o odst. 1 tr. ř. neshledal a tudíž žádné takové rozhodnutí neučinil.

18. Vzhledem ke všem výše uvedeným zjištěním a závěrům tak Nejvyšší soud podané dovolání obviněného V.Š. odmítl podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř., neboť

je shledal zjevně neopodstatněným. Toto své rozhodnutí Nejvyšší soud vyhlásil v souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. v neveřejném zasedání.

P o u č e n í : Proti rozhodnutí o dovolání není s výjimkou obnovy řízení opravný prostředek přípustný (§ 265n tr. ř.).

V Brně dne 9. 8. 2023

JUDr. František Hrabec v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Pavla Horáková